

PREDLOG

***Informacija o dopunama Programa za podizanje svijesti i javnog
informisanja
o štetnosti upotrebe plastičnih kesa na životnu sredinu***

SADRŽAJ

I	OPŠTI OKVIR I CILJEVI INFORMACIJE	3
II	STRUKTURA INFORMACIJE I FINANIJSKI OKVIR.....	5
III	IMPLEMENTACIJA INFORMACIJE	15
IV	DINAMIKA SPROVOĐENJA INFORMACIJE.....	18
V	KONTROLA SPROVOĐENJA INFORMACIJE	18

Vlada Crne Gore je na 88. sjednici od 3. 7. 2025. godine usvojila Informaciju o Programu za podizanje svijesti i javnog informisanja o štetnosti plastičnih kesa na životnu sredinu.

Aktivnosti predviđene Informacijom su sprovedene po planiranoj dinamici, a u odnosu na zadate indikatore i ciljeve.

Shodno postignutim rezultatima, a u odnosu na kontinuirani priliv sredstava koja mogu isključivo da se troše za gore navedenu svrhu, ukazala se potreba za izmjenama i dopunama Programa, kako bi isti imao kontinuitet i kako bi se postigao cilj predviđen Zakonom o upravljanju otpadom.

Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera je identifikovalo potrebu za uključivanjem većeg broja partnera koji mogu doprinijeti efikasnijem ostvarivanju ciljeva Programa, naročito u dijelu edukacije, promocije i podrške kampanjama usmjerenim na smanjenje upotrebe plastičnih kesa.

Kako je i Akcionim planom za zatvaranje Poglavlja 27 – životna sredina i klimatske promjene, kao i shodno Mapi puta za zatvaranje istog poglavlja, predviđeno da je potrebno sprovoditi opsežne i široj javnosti namijenjene kampanje za informisanje i podizanje nivoa svijesti kod stanovništva o značaju koji životna sredina ima, Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera je pripremio izmjene i dopune postojećeg Programa, sa predlogom uključivanja novih relevantnih partnera koji će saradivati sa Ministarstvom i Fondom za zaštitu životne sredine (Eko-fond) na ekološkim akcijama, kampanjama i edukaciji stanovništva, u najširem smislu.

Predloženi dokument ima za cilj da omogući šire uključivanje zainteresovanih strana u sprovođenje Programa i da doprinese ostvarivanju njegovih osnovnih ciljeva – podizanju svijesti građana o štetnosti plastičnih kesa, promovisanju održivih alternativa i jačanju zajedničkog djelovanja u zaštiti životne sredine.

Ovom informacijom, a u skladu sa aktivnostima Programa i dosadašnjim praksom, predviđeno je potpisivanje Memoranduma sa određenim akademskim zajednicama, medijima, institucijama i drugim partnerima. Prilikom definisanja partnera, vodilo se računa o teritorijalnom raspoređenosti i pokrivenosti svih regija Crne Gore, o njihovom potencijalu da doprinesu širenju svijesti kod javnosti, kao i o mogućnostima da se što šira zajednica, a posebno mladi i djeca, uključe u veliko nacionalno osvješćivanje o štetnosti plastičnih kesa (ali i plastike generalno) i vrijednosti zdrave životne sredine.

I OPŠTI OKVIR I CILJEVI INFORMACIJE

Crna Gora je ustavom definisana kao ekološka država, što joj nameće posebnu odgovornost u pogledu zaštite prirode i primjene principa održivog razvoja. Samim tim svaka odluka ili politika, bilo na lokalnom ili državnom nivou, mora imati jasno prepoznatu komponentu očuvanja prirodnih resursa i zaštite životne sredine.

Kao institucija koja je resorno odgovorna za kreiranje i nadgledanje sprovođenja politike zaštite životne sredine, Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera (u daljem tekstu: Ministarstvo) ima

ključnu ulogu u sprovođenju i kontroli primjene zakonodavstva iz navedene oblasti, uključujući i implementaciju Zakona o upravljanju otpadom.

Prepoznajući značaj i kompleksnost uspostavljanja adekvatnog sistema za upravljanje otpadom, Ministarstvo u kontinuitetu definiše i realizuje mjere, čime dokazuje posvećenost ideji izgradnje efikasnog, održivog i ekološki prihvatljivog sistema upravljanja otpadom.

Upravljanje otpadom je kompleksan proces koji podrazumijeva uključivanje svih relevantnih društvenih aktera – od pojedinaca, domaćinstava i lokalnih zajednica, do privrednih subjekata i državnih institucija. Uspješno upravljanje otpadom zahtijeva integrisani pristup čija uspješna primjena podrazumijeva izgrađeno znanje i svijest građana o značaju odgovornog odnosa prema okolini i potrebi očuvanja prirode za buduće generacije.

Osim navedenog, uspješnost definisanja i funkcionisanja sistema upravljanja otpadom podrazumijeva i zakonodavni i regulatorni okvir koji podržava održive prakse, kao i finansijske instrumente poput taksi, podsticaja i subvencija.

Vlada Crne Gore je definisala strateške mjere koji se odnose na smanjenje otpada u prirodi, od kojih je između ostalih i zabrana upotrebe plastičnih kesa, zabrana upotrebe plastike za jednokratnu upotrebu, čime se prije svega želi doprinijeti prepoznavanju i promociji ekološki prihvatljivih alternativa.

Usvajanjem Zakona o upravljanju otpadom (u daljem tekstu: Zakon), Crna Gora se na direktan način usklađuje sa evropskim direktivama iz oblasti upravljanja otpadom, što predstavlja ključni zadatak na njenom putu ka članstvu u EU. Odredbama ovog Zakona se značajno unapređuje sistem upravljanja otpadom i otvaraju mogućnosti za razvoj zelene ekonomije, stvaranje novih radnih mjesta i očuvanje prirodnih resursa za buduće generacije.

Prepoznajući potrebu promovisanja odredbi Zakona, njegovih efekata na očuvanje prirode i biodiverziteta, Ministarstvo je izradilo Informaciju o sprovođenju Programa za podizanje svijesti i javnog informisanja o štetnosti upotrebe plastičnih kesa na životnu sredinu u 2026. godini (u daljem tekstu: Informacija). Navedeni dokument osnov i opravdanost nalazi kako u nacionalnom i EU zakonodavstvu, tako i u prepoznatoj potrebi građana Crne Gore da se bliže upoznaju sa štetnim efektima i devastacijom prirode usljed upotrebe plastičnih kesa.

Pravni osnov za usvajanje Informacije je Zakon kojim se određuju vrste i klasifikacija otpada, planiranje, uslovi i način upravljanja otpadom, kao i druga pitanja od značaja za upravljanje otpadom. Konkretno, član 62 navedenog Zakona, u stavu 11 određuje da prodavac lagane plastične kese za nošenje, debljine zida veće od 50 mikrona, plaća naknadu. U stavu 12 istog člana, Zakon definiše da se sredstva od naknade iz stava 11 člana 62 Zakona uplaćuju se na račun Fonda za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: Eko-fond) i mogu se koristiti samo za finansiranje i kofinansiranje aktivnosti podizanja svijesti i pružanja informacija javnosti i kampanja za štetnost upotrebe plastičnih kesa na životnu sredinu. Eko-fond će biti implementaciona jedinica Informacije/Programa, koja će na bazi primjene internih Pravilnika i nacionalnog zakonodavstva realizovati aktivnosti predviđene Informacijom.

Nadzor i kontrolu sprovođenja Informacije/Programa će sprovoditi Eko-fond, o čemu će izvještavati

Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera.

Cilj Informacije je podizanje svijesti i informisanost građana Crne Gore o štetnosti upotrebe plastičnih kesa na životnu sredinu. Obzirom na kompleksnost procesa i potrebu za integrisanim pristupom, bez aktivnog učešća javnosti, čak i najnaprednije zakonske mjere mogu ostati neefikasne u praksi. Informacijom/Programom, se prije svega želi uticati na promjenu ponašanja građana Crne Gore, jačanju njihove svijesti o odgovornosti koju nose kao pojedinci u odnosu na očuvanje prirode i obezbjeđivanje njene održivosti. Samim tim, kao ciljna grupa Informacije/Programa definisani su građani Crne Gore.

Rezultati koji se očekuju nakon realizacije Informacije:

- smanjenje upotrebe plastičnih kesa,
- smanjenje otpada od plastičnih kesa u prirodi,
- pojačana svijest o štetnom uticaju plastičnih kesa na životnu sredinu,
- veće korišćenje alternativa plastičnim kesama,
- aktivnije uključivanje pojedinaca u pogledu realizacije aktivnosti usmjerenih na smanjenu upotrebu plastičnih kesa,
- viši stepen znanja i informisanosti o zdravoj životnoj sredini,
- podignut nivo svijesti o značaju upotrebe kesa koje nisu od plastike,
- podignut nivo svijesti o značaju reciklaže, i
- promocija Crne Gore kao ekološke države na unutrašnjem i međunarodnom planu.

II STRUKTURA INFORMACIJE I FINANIJSKI OKVIR

Za dopune Programa obezbijeđeno je ukupno **639,370,00€**. Sredstva su obezbijeđena na osnovu člana 62, stav 11 i 12 Zakona koji podrazumijevaju da prodavac lagane plastične kese za nošenje, debljine zida više od 50 mikrona, plaća naknadu i da se sredstva od naknade uplaćuju se na račun Eko-fonda.

U svrhu dostizanja ciljeva Informacije/Programa, izvršene su dopune u sve 3 komponente postojećeg Programa:

KOMPONENTA 1

Dodjela bespovratnih sredstava (subvencija) nevladinim i sportskim organizacijama i klubovima

Dopuna komponente 1 podrazumijeva uspostavljanje partnerstava sa organizacijama koje okupljaju mlade, zbog uključivanja u sprovođenje nacionalne kampanje podizanja svijesti o štetnosti upotrebe plastičnih kesa.

Kroz planirana partnerstva, biće uspostavljena saradnja sa Ministarstvom potpisivanjem memoranduma i definisanjem obaveza svih uključenih strana.

Aktivnosti će biti usmjerene na podizanje svijesti i informisanosti određene ciljne grupe i štetnosti

upotrebe plastičnih kesa, kao i one aktivnost koje podrazumijevaju uvođenje inovativnosti i novih praksi u pogledu očuvanja životne sredine i obezbjeđivanja njene održivosti.

Ova dopuna komponente 1 sprovedeće se objavljivanjem javnog poziva (koji će trajati 15 dana) sportskim klubovima da uzmu učešća u širenju informisanja javnosti o štetnosti upotrebe plastičnih kesa i otpada. Odluku o odabiru sportskih klubova koji će u 2026. godini učestvovati u kampanji podizanja nivoa svijesti stanovništva donijet će Komisija koju će formirati Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, koja će imati 3 (tri) člana – 2 (dva) predstavnika Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera i 1 (jednog) predstavnika Fonda za zaštitu životne sredine (Eko-fonda). Sa odabranim sportskim klubovima Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera potpisat će memorandume o saradnji, a Fond za zaštitu životne sredine (Eko-fond) potpisat će Ugovore/Sporazume o sponzorstvu, shodno internim aktima tog privrednog društva. Nakon formiranja Komisija će usvojiti Poslovnik o radu, kao i Kriterijume za odabir sportskih klubova, bodovanje njihovih aplikacija i predviđenih aktivnosti, te, shodno tome, iznos sredstava na koja će sportski klubovi ostvariti pravo po Ugovoru/Sporazumu o sponzorstvu.

Ključni rezultati:

- veća uključenost organizacija koje okupljaju mlade u promociju odredbi Zakona koje se odnose na korišćenje plastičnih kesa,
- unaprijeđena partnerstva i kreiranje zajedničkih inicijativa između organizacija i lokalne zajednice,
- jačanje ekološke svijesti mladih,
- promovisanje ekološki prihvatljivog ponašanja pojedinaca,
- veće uključivanje pojedinaca u akcije očuvanja životne sredine, i
- edukacija mladih o potrebi očuvanja životne sredine.

Indikatori:

- minimum 20 potpisanih memoranduma o saradnji sa organizacijama koje okupljaju mlade,
- uključeno minimum 1.000 mladih u sprovođenju akcija od značaja za zaštitu životne sredine i čišćenje površina od plastičnih kesa,
- sprovedeno minimum 5 akcija od značaja za podizanje svijesti o štetnosti upotrebe kesa na životnu sredinu, i
- organizovane posebne radionice i info-sesije za mlade o štetnosti plastičnih kesa.

Ukupan budžet sredstava opredijeljenih za dopunu ove komponente iznosi **310.000,00€**.

KOMPONENTA 2

Partnerske aktivnosti

Komponenta 2 podrazumijeva dodjelu direktne finansijske podrške partnerskim organizacijama sa kojima će Ministarstvo potpisati Memorandum o saradnji i koje su pokazale zainteresovanost za sprovođenje aktivnosti u oblasti jačanja informisanosti i svijesti o potrebi očuvanja prirode i smanjenja upotrebe plastike i plastičnih kesa u Crnoj Gori.

Ukupan budžet sredstava opredijeljenih za dopunu ove komponente iznosi **185.000,00€**.

Memorandum o saradnji sa Centrom za multimedijalnu produkciju (CEZAM)

Prepoznajući značaj povezanosti ekologije i kinematografije, naročito s apseka stvaranja prostora za edukaciju, podizanje svijesti, iniciranje lokalnih promjena i razvijanja zelene kulture, Ministarstvo će u 2026. godini podržati sprovođenje filmskog ekološkog festivala Green Monetengro International Film Fest (GMIFF). Navedeni Festival je mapirao Crnu Goru na Green Film Network i time učinio da se festival nađe među 39 najrenomiranijih zelenih festivala na svijetu. Uzimajući u obzir ustavno određenje Crne Gore, kao i referentnost festivala, isti zavrjeđuje da bude dio kampanje kojom se javnost informiše o štetnosti upotrebe plastičnih kesa, kao i o značaju koji zdrava životna sredina ima.

Osim prikazivanja ekoloških filmova, u okviru Festivala će biti realizovane radionice, paneli i predavanja, što događaju daje edukativnu i naučnu dimenziju.

Ključni rezultati:

- podizanje nivoa odgovornosti i svijesti o potrebi očuvanja životne sredine i biodiverziteta,
- razmjena iskustava, mišljenja i ideja između donosioca odluka, stručnjaka iz oblasti životne sredine, kulturnih poslenika i zainteresovane javnosti, i
- razvoj društvene misli i društvenog aktivizma u cilju zaštite životne sredine.

Indikatori:

- organizovan 1 festival ekološkog filma,
- minimum 300 posjetilaca tokom trajanja festivala,
- održana minimum 2 predavanja/radionice na temu štetnosti upotrebe plastičnih kesa na životnu sredinu, i
- sprovedena minimum 1 akcija uklanjanja plastičnih kesa iz prirode.

Ukupan budžet sredstava opredijeljenih za realizaciju ove partnerske aktivnosti iznosi **30.000,00€**.

Memorandum o saradnji sa Turističkom organizacijom Andrijevica

Organizacija kulturnih događaja ima višestruki značaj, posebno u domenu unapređenja turističke ponude, uzimajući u obzir činjenicu da takvi događaji privlače posjetioce iz drugih gradova, povećavaju potrošnju u lokalnoj zajednici i promovišu lokalnu kulturu, muziku i destinaciju ne samo na nacionalnom već i na međunarodnom nivou.

Takođe, navedeni događaji mogu služiti i kao platforma za promociju održivih i inovativnih praksi. Muzički festivali okupljaju veliki broj ljudi, što ih, između ostalog čini pogodnim za promovisanje ekološke svijesti.

Ključni rezultati:

- sakupljanje plastičnih kesa i otpada i selektivno odlaganje tokom trajanja događaja,
- podizanje svijesti posjetilaca o značaju zaštite životne sredine, kao i štetnosti upotrebe plastičnih kesa i
- uspostavljanje primjera dobre prakse u pogledu promocije zelenog turizma i upotrebe alternativnih mogućnosti smanjenja plastičnih kesa i plastike.

Indikatori:

- organizovana minimum 2 muzička događaja kojim se uspostavlja praksa zelenog turizma i održivih javnih događaja,
- sprovedena minimum 2 predavanja/kampanje na temu zaštite životne sredine i štetnog uticaja plastičnih kesa na životnu sredinu tokom održavanja događaja,
- minimum 10 objava na društvenim mrežama lokalnih i nacionalnih emitera o promociji
- zaštite životne sredine tokom održavanja događaja i
- otpad sakupljen tokom događaja selektovan i pravilno odložen.

Ukupan budžet sredstava opredijeljenih za realizaciju ove partnerske aktivnosti iznosi **30.000,00€**.

Memorandum o saradnji sa Univerzitetom Donja Gorica (UDG)

Naučna otkrića igraju ključnu ulogu u stvaranju održivog društva koje se danas, usljed sve izraženijih klimatskih promjena, između ostalog suočava sa gubitkom biodiverziteta. Ulaganjem u nauku i podržavanjem aktivnosti koje su usmjerene na razvoj moguće je bolje razumjeti posljedice ljudskih aktivnosti na prirodu, ali i osmisliti mjere kojima će se omogućiti održivo korišćenje resursa.

Upravo je gore navedeno razlog za pružanje podrške jednom od najvećih otkrića u novijoj crnogorskoj istoriji. Otkrićem posebne biljne vrste *Petrolanium crnojevicii*, Crna Gora je svrstana na svjetsku botaničku mapu. Samim tim, biljka je procijenjena kao ugrožena vrsta prema IUCN kriterijumima. Zbog svega navedenog, potrebno je preduzeti strateške i efektivne mjere koje bi se fokusirale na zaštitu njenog staništa, posebno od negativnih efekata ljudskog djelovanja.

Uzimajući u obzir osnovnu ulogu koju univerzitet ima u društvu, kao i broj studenata koji izučavaju pravne nauke na istom univerzitetu, ali i broj studenata na ostalim fakultetskim jedinicama u okviru istog univerziteta, štampanje posebnog udžbenika »Ekološko pravo«, bio bi prvi monografski naučni poduhvat koji se bavi temom ekologije u tako širokom smislu kese između ostalog, a koji bi bio plod crnogorske naučne i izdavačke produkcije.

Takođe, uvođenje novog nastavnog predmeta – Ekološko pravo – kao i organizacija redovnih tribina u okviru ovog predmeta, imaće nesumnjivo veliki značaj za edukaciju mladih o ekologiji kese, a što je Crnoj Gori prijeko potrebno s obzirom na ubrzani proces integracije u Evropsku uniju.

Kao partner u sprovođenju aktivnosti koje će biti usmjerene konkretno na zaštitu navedene biljke i sprječavanja štetnog uticaja otpada a posebno kesa i plastike na njeno postojanje prepoznat je

Univerzitet Donja Gorica.

Ključni rezultati:

- promocija Petrolanium crnojevicii i njenog značaja po očuvanje biodiverziteta,
- edukacija zainteresovane javnosti o potrebi zaštite biljne vrste Petrolanium crnojevicii,
- jačanje svijesti o štetnom uticaju plastičnih kesa na očuvanje Petrolanium crnojevicii i
- podrška daljim istraživanjima nove biljne vrste Petrolanium crnojevicii,
- promocija primjene i razvoja ekološkog prava, sa posebnim osvrtom na plastične kese,
- edukacija studenata i profesora o potrebi uspostavljanja pravnog i regulatornog okvira u pogledu kesa u ekologiji,
- podrška istraživačkim aktivnostima usmjerenim na primjenu ekološkog prava i principa održivog razvoja a posebno fokusa na kese,
- štampanje udžbenika „Ekološko pravo“,
- uvođenje predmeta u redovni nastavni ciklus,
- održavanje redovnih tribina o zaštiti životne sredine, sa posebnim fokusom na štetnost upotrebe plastičnih kesa, kao i plastike generalno.

Indikatori:

- organizovana 1 izložba na temu predavljanja novog roda biljke Petrolanium crnojevicii,
- organizovana minimum 2 predavanja/diskusije na temu zaštite i održivosti Petrolanium crnojevicii,
- sačinjen rezime daljih koraka u pogledu smanjenja uticaja ljudskog faktora, prije svega otpada, na zaštitu Petrolanium crnojevicii,
- organizovano minimum 10 tribina na temu ekologije i ekološkog prava, sa posebnim fokusom na zabranu upotrebe plastičnih kesa,
- organizovano minimum 10 radionica na temu ekologije i ekološkog prava, sa posebnim fokusom na zabranu upotrebe plastičnih kesa,
- promocija EU principa i standarda iz oblasti ekologije i ekološkog prava,
- organizovana minimum 1 akcija čišćenja studenata Univerziteta Donja Gorica,
- odštampan udžbenik „Ekološko pravo“, kao obavezna literatura na - fakultetu pravnih nauka na UDG,
- uvođenje predmeta ekološko pravo na UDG.

Ukupan budžet sredstava opredijeljenih za realizaciju ove partnerske aktivnosti iznosi **20.000,00€**.

Memorandum o saradnji sa Univerzitetom Crne Gore (UCG)

Saradnja između Univerziteta Crne Gore i Ministarstva definisana je na principima zajedničkog djelovanja u oblastima obrazovne, istraživačke, stručne i upravljačke djelatnosti. Glavni cilj koji se želi postići je snažnije povezivanje i zajedničko djelovanje u oblasti ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera kroz različite oblike saradnje i međusobno razumijevanje.

Naučna otkrića igraju ključnu ulogu u stvaranju održivog društva koje se danas, usljed sve izraženijih klimatskih promjena, između ostalog suočava sa gubitkom biodiverziteta. Ulaganjem u nauku i podržavanjem aktivnosti koje su usmjerene na razvoj moguće je bolje razumjeti posljedice ljudskih aktivnosti na prirodu, ali i osmisliti mjere kojima će se omogućiti održivo korišćenje resursa.

Upravo je gore navedeno razlog za pružanje podrške Pilot projektu “Mikroplastika u rijeci Tari- nevidljiva prijetnja biseru prirode”, koji ima za cilj da ispita prisustvo mikroplastike u vodi rijeke Tare i procijeni njen uticaj na ekosistem. Projekat kombinuje naučno istraživanje (uzrokovanje i laboratorijska analiza) i edukativne aktivnosti usmjerene na podizanje svijesti, posebno kod mladih. Fokus je na ranoj detekciji zagađenja i popularizaciji rezultata kroz javne i digitalne kanale, kao i štetnom uticaju koji nesavjesno odložene plastične kese i mikro plastika imaju na Taru njenu okolinu.

Ključni rezultati:

- utvrđivanje da li mikroplastika postoji u rijeci Tari,
- Procjena:
  - količine i broja čestica,
  - tipova mikroplastike,
  - hemijskog sastava,
- identifikacija potencijalnih izvora zagađenja, i
- jačanje svijesti o štetnom uticaju kesa i plastike, podizanje nivoa ekološke svijesti kod učenika i javnosti.

Indikatori:

- broj mikroplastičnih čestica po uzorku,
- veličina, broj i morfološka kategorija čestica,
- udio različitih tipova plastike,
- prostorna i sezonska distribucija (proljeće/jesen), i
- 3 održane radionice o rezultatima projekta.

Ukupan budžet sredstava opredijeljenih za realizaciju ove partnerske aktivnosti iznosi **40.000,00€**.

Memorandum o saradnji sa Javnim preduzećem Radio i televizija Crne Gore

U cilju snažnije medijske potpore osvješćivanju stanovništva o značaju koji ima zabrana upotrebe plastičnih kesa, kao i nesavjesnog odlaganja plastike u prirodi, te nepravilnog upravljanja otpadom, planirana je saradnja sa nacionalnim javnim servisom JP Radio i televizija Crne Gore, i to kroz potpisivanje Memorandum o saradnji.

Ključni rezultati:

- produkcovanje TV serijala sa ekološkom tematikom,

- besplatna podjela cegeza sa eko natpisima i porukama građanima, i
- TV prilozi sa obrazovnim i informativnim sadržajem, kao i plasiranje medijskog sadržaja MERS-a (podcast „Čista priča“).

Indikatori:

- Snimljeno i emitovano 36 emisija TV serijala sa ekološkom tematikom,
- Podjela minimum 10.000 cegeza građanima Crne Gore, sa jasnim ekološkim porukama i kao alternativu plastičnim kesama, i
- Emitovanje minimum 10 emisija obrazovnog i informativnog sadržaja, odnosno podcasta „Čista priča“.

Ukupan budžet sredstava opredijeljenih za realizaciju ove partnerske aktivnosti iznosi **65.000,00€**.

KOMPONENTA 3

Organizacija i sprovođenje istraživanja i kampanje o štetnosti upotrebe kesa za životnu sredinu

Dopuna komponente 3 podrazumijeva sprovođenje istraživanja od značaja za podizanje svijesti o štetnosti upotrebe plastičnih kesa na životnu sredinu na teritoriji cjelokupne Crne Gore.

Ukupan budžet sredstava opredijeljenih za dopunu ove komponente iznosi **144.370,00€**.

1. Istraživanje javnosti u oblasti ekologije i zaštite životne sredine

U cilju unapređenja pravnog i institucionalnog okvira, kao i procesa koji se odnose na oblast ekologije i zaštite životne sredine, Ministarstvo planira sprovođenje istraživanja na bazi kojeg bi se prepoznali nedostaci i rizici i definisale konkretne mjere za unapređenje postojećeg stanja.

Istraživanje će mapirati upoznatost ciljnih grupa sa procesima i ekološkim problemima, kao što su klimatske promjene, zagađenje vazduha, vode i zemljišta, gubitak biodiverziteta, upravljanje otpadom, održivi razvoj itd.

Ključni rezultati:

- jačanje svijesti o ekološkim problemima i rizicima,
- jačanje svijesti o značaju preventivnog djelovanja,
- osnaživanje ekoloških inicijativa i aktivizma i
- praćenje uticaja institucionalnog djelovanja nadležnih organa.

Indikatori:

- definisana ciljna grupa i reprezentativni uzorak,
- sprovedeno istraživanje na bazi definisanog uzorka,
- predstavljena metodologija istraživanja i rezultati i
- definisane korektivne mjere.

Ukupan iznos sredstava opredijeljenih za realizaciju ove aktivnost iznosi **8.000,00€**.

Memorandum o saradnji sa NVO „Green Home“

Inicijativa čišćenja i rehabilitacije putnih pravaca u Crnoj Gori ima za cilj uklanjanje nelegalnog otpada i unapređenje bezbjednosti i izgleda pristupnih ruta, posebno uoči turističke sezone i važnih međunarodnih događaja. Projekat obuhvata više od 260 lokacija sa nelegalnim deponijama, kao i dodatne lokacije za nadzor i razvoj odmorišta. Ukupna vrijednost planiranih aktivnosti iznosi 92.370 EUR. U realizaciju su uključene institucije, komunalna preduzeća, privatni sektor i civilno društvo. Poseban fokus stavljen je na održivost, prevenciju ponovnog odlaganja otpada i unapređenje infrastrukture duž puteva.

Ključni rezultati:

- očišćeno više od 260 nelegalnih deponija duž putnih pravaca,
- uspostavljen video nadzor na oko 60 ključnih lokacija i
- identifikovano i uređeno oko 70 potencijalnih odmorišta i vidikovaca.

Indikatori:

- broj uklonjenih nelegalnih deponija i količina prikupljenog otpada,
- broj instaliranih kamera i funkcionalnost sistema video nadzora i
- broj uređenih odmorišta, postavljenih klupa, kanti i signalizacije.

Ukupan iznos sredstava opredijeljenih za realizaciju ove partnerske aktivnost iznosi **92.370,00€**.

Memorandum o saradnji sa NU „Organizacija KOD“

Inicijativa „Zelena obnova“ predstavlja sistemski odgovor na posljedice požara kroz kombinaciju preventivnih i restorativnih mjera. Aktivnosti su fokusirane na područja Pipera, Kuća i odabranih južnih regiona Crne Gore.

Kroz nabavku šredera omogućava se trajno rješenje problema spaljivanja biljnog otpada, čime se direktno smanjuje rizik od novih požara. Oprema i alati omogućavaju efikasno čišćenje opožarenih površina i uklanjanje zapaljivog materijala.

Sadnja dronom omogućava pošumljavanje teško dostupnih terena i velikih površina uz optimalne troškove,

dok autohtone sadnice doprinose dugoročnoj obnovi biodiverziteta i povećanju kapaciteta za apsorpciju ugljen-dioksida.

Angažovanje mehanizacije je ključno za pripremu terena i stvaranje uslova za uspješnu sadnju i regeneraciju ekosistema.

Kampanja „Čuvaj da te čuva“ obezbjeđuje širi društveni okvir i podršku ovim aktivnostima kroz podizanje svijesti građana i uključivanje lokalnih zajednica, čime se postiže dugoročan efekat u zaštiti životne sredine.

Realizacijom ovog programa doprinosi se ispunjavanju obaveza iz Poglavlja 27, unapređenju upravljanja prirodnim resursima i jačanju otpornosti na klimatske promjene.

Ključni rezultati:

- nabavka i korišćenje šredera i mehanizacije za uklanjanje biljnog otpada i čišćenje opožarenih površina,
- pošumljavanje degradiranih područja putem sadnje dronom i korišćenje autohtonih sadnica i
- sprovođenje kampanje „Čuvaj da te čuva“ u cilju podizanja svijesti i uključivanja lokalnih zajednica.

Indikatori:

- broj očišćenih hektara i količina obrađenog biljnog otpada bez spaljivanja,
- broj posađenih sadnica i površina pošumljenih terena i
- broj realizovanih kampanjskih aktivnosti i nivo uključenosti građana.

Ukupan iznos sredstava opredijeljenih za realizaciju ove partnerske aktivnosti iznosi **44.000,00€**.

III IMPLEMENTACIJA INFORMACIJE/PROGRAMA

Za implementaciju svih aktivnosti koje se odnose na dopunu komponenti definisanih u okviru Informacije zadužen je Eko-fond.

U cilju uspostavljanja, sprovođenja i izvještavanja, Eko-fond može administrativno i tehnički jačati kapacitete, u dijelu angažovanja stručnih lica, kao i obezbjeđivanja prostora i opreme neophodne za realizaciju ciljeva definisanih Informacijom.

Budžet za implementaciju aktivnosti u okviru Informacije iznosi **639.370,00€**.

Metod i način implementacije pojedinačnih komponenti se razlikuje, u skladu sa prirodom i ciljevima pojedinačnih komponenti.

Komponenta 1

Dodjela bespovratnih sredstava organizacijama će biti sprovedena na bazi upostavljene saradnje između

Ministarstva i organizacija koje okupljaju mlade, a u skladu sa procedurama Eko-fonda.

KOMPONENTA 2

U svrhu podrške aktivnostima kojima se doprinosi ostvarivanju ciljeva Informacije, Eko-fond će dodijeliti direktnu podršku partnerima, na bazi potpisanih Memoranduma o saradnji sa organizacijama koje će biti uključene u realizaciju ciljeva Informacije:

- Memorandum o saradnji sa Centrom za multimedijalnu produkciju (CEZAM)
- Memorandum o saradnji sa Univerzitetom Donja Gorica (UDG)
- Memorandum o saradnji sa Univerzitetom Crne Gore (UCG)
- Memorandum o saradnji sa Turističkom organizacijom Andrijevića
- Memorandum o saradnji sa Javnim preduzećem Radio i televizija Crne Gore

Dodjela bespovratnih sredstava partnerima će biti sprovedena u skladu sa procedurama Eko-fonda.

KOMPONENTA 3

Komponenta 3 podrazumijeva sprovođenje istraživanja od značaja za unapređenje pravnog i institucionalnog okvira, kao i podizanje svijesti o štetnosti upotrebe plastičnih kesa na životnu sredinu, na teritoriji cjelokupne Crne Gore.

U cilju realizacije istraživanja, Eko-fond će sprovesti proceduru angažovanja stručnog lica za navedenu aktivnost.

Na bazi zaključenog ugovora, predviđenih obaveza i dinamike, Eko-fond će biti zadužen za praćenje realizacije ugovornih obaveza i same kampanje na terenu.

Takođe, u svrhu podrške aktivnostima kojima se doprinosi ostvarivanju ciljeva Informacije, Eko-fond će dodijeliti direktnu podršku partnerima, na bazi potpisanih Memoranduma o saradnji sa organizacijama koje će biti uključene u realizaciju ciljeva Informacije:

- Memorandum o saradnji sa NVO „Green Home“
- Memorandum o saradnji sa NU „Organizacija KOD“.

Dodjela bespovratnih sredstava partnerima će biti sprovedena u skladu sa procedurama Eko-fonda.

IV DINAMIKA SPROVOĐENJA INFORMACIJE

Početak realizacije Informacije se očekuje u junu 2026. godine. Krajnji rok završetka svih planiranih aktivnosti je decembar 2026. godine.

V KONTROLA I IZVJEŠTAVANJE O SPROVOĐENJU INFORMACIJE

Eko-fond će, u saradnji sa Ministarstvom, kontinuirano vršiti kontrolu realizacije komponenti koje su definisane u okviru Informacije, sa ciljem unapređenja efikasnosti ukupnog procesa i praćenja namjenskog trošenja sredstava.

U tu svrhu, biće organizovani sastanci između predstavnika Ministarstva i Eko-fonda. Na koordinacionim sastancima će biti razmatran napredak u pogledu realizacije Informacije o sprovođenju Programa za podizanje svijesti i javnog informisanja o štetnosti plastičnih kesa na životnu sredinu, identifikovani potencijalni rizici i definisane korektivne mjere u slučaju potrebe. Takođe, ukoliko se procijeni potrebnim, na sastancima će biti pozvani da učestvuju i druga zainteresovana lica, od čijeg učešća i doprinosa zavisi kvalitetna realizacija Informacije.

Za kontrolu sprovođenja istog biće formirana Komisija sastavljena od predstavnika Eko-fonda i Ministarstva. Navedenu Komisiju obrazuje Eko-fond.

Eko-fond će, u okviru svog godišnjeg Izvještaja o radu, informisati Vladu Crne Gore o rezultatima implementacije Programa.

Sastavni dio ove informacije je predlog memoranduma o saradnji.

MEMORANDUM O SARADNJI

zaključen između

PRVA STRANA POTPISNICA, koju zastupa _____ (u daljem tekstu: „Prva strana potpisnica“)

i

DRUGE STRANE POTPISNICE, koju zastupa _____, (u daljem tekstu: „Druga strana potpisnica“)

(u daljem tekstu zajedno: „Strane potpisnice“)

Član 1

Predmet Memoranduma

Ovim Memorandumom uređuju se međusobni odnosi, prava i obaveze strana potpisnica u vezi sa ostvarivanjem saradnje na realizaciji aktivnosti usmjerenih na podizanje svijesti i javno informisanje o zaštiti životne sredine, sa posebnim fokusom na smanjenje upotrebe plastičnih kesa, promociju održivih alternativa, unapređenje ekološke kulture i sprovođenje aktivnosti od javnog interesa u oblasti zaštite životne sredine.

Član 2

Ciljevi saradnje

Saradnja iz ovog Memoranduma ostvaruje se u cilju:

- podizanja nivoa ekološke svijesti građana,
- promocije odgovornog odnosa prema životnoj sredini,
- smanjenja upotrebe plastičnih kesa i otpada od plastike,
- promocije održivih obrazaca ponašanja i ekološki prihvatljivih alternative,
- uključivanja građana, mladih, stručne i šire javnosti u aktivnosti zaštite životne sredine,
- realizacije projekata, kampanja, edukativnih i promotivnih aktivnosti od zajedničkog interesa.

Član 3

Oblasti saradnje

Strane potpisnice će sarađivati naročito kroz:

- organizovanje edukativnih, promotivnih i informativnih aktivnosti,
- sprovođenje kampanja, radionica, tribina, predavanja, javnih događaja i akcija,
- promociju zaštite životne sredine putem medija, društvenih mreža i drugih komunikacionih kanala,

- realizaciju aktivnosti usmjerenih na smanjenje upotrebe plastičnih kesa i plastike za jednokratnu upotrebu,
- sprovođenje aktivnosti čišćenja, zaštite prirode i očuvanja biodiverziteta,
- druge aktivnosti koje doprinose ostvarivanju ciljeva iz člana 2 ovog Memoranduma.

Član 4

Obaveze Prve strane potpisnice

Prva strana potpisnica će, u skladu sa svojim nadležnostima:

- koordinirati aktivnosti koje su predmet ovog Memoranduma,
- pružati stručnu i institucionalnu podršku realizaciji zajedničkih aktivnosti,
- pratiti realizaciju planiranih aktivnosti i ostvarene rezultate,
- promovisati ostvarene rezultate saradnje.

Član 5

Obaveze Druge strane potpisnice

Druga strana potpisnica se obavezuje da:

- aktivno učestvuje u planiranju i realizaciji aktivnosti koje su predmet ovog Memoranduma,
- obezbijedi potrebne organizacione i stručne kapacitete za sprovođenje aktivnosti iz svoje nadležnosti,
- promoviše ciljeve i poruke kampanja koje se realizuju u okviru saradnje,
- dostavlja informacije i izvještaje o realizovanim aktivnostima na zahtjev Ministarstva i Eko fonda,
- koristi dodijeljena sredstva, ukoliko budu odobrena, isključivo za namjene za koje su opredijeljena.

Član 6

Praćenje i izvještavanje

Strane potpisnice će saradivati na praćenju realizacije aktivnosti i razmjeni informacija od značaja za ostvarivanje ciljeva ovog Memoranduma.

Po potrebi, organizovaće se zajednički sastanci radi analize rezultata, identifikacije izazova i definisanja daljih aktivnosti.

Član 7

Trajanje Memoranduma

Ovaj Memorandum zaključuje se na period do 31. decembra 2026. godine.

Član 8

Završne odredbe

Sve izmjene i dopune ovog Memoranduma vrše se u pisanoj formi uz saglasnost obje strane.

Memorandum je sačinjen u četiri (4) istovjetna primjerka, od kojih svaka strana zadržava po dva (2) primjerka.

U Podgorici, _____ 2026. godine.

PRVA STRANA POTPISNICA

DRUGA STRANA POTPISNICA
